

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за серпень 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

11- операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;

27 - діагностичний моніторинг;

2- дослідницький моніторинг.

Суббасейн Прип'яті

Відібрано 36 проби при плані-40 (90 %), із них: 4- питні водозабори та 6- транскордонні водотоки та виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей поверхневих вод, при плані 220.

У зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій МОЗМ дніпровських водосховищ і надалі не здійснює відбір 4-х проб:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;

- р. Прип'ять, м. Прип'ять;

- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;

- р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

●БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,02 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,68 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- 3,33 мгО₂/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 3,12 мгО₂/дм³ р. Ствига, с. Познань.

●ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення – 25,45 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – 32,72 мгО/дм³ р. Льва, с. Переброди

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³), в межах від 0,200 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк до зафіксовано **перевищення**:

- 1,470 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 1,230 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,542 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

● фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³) – в межах від 0,038 р. Прип'ять, с. Сенчиці до 0,096 мг/дм³ р. Горинь, с.Висоцьк.

- нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³) – в межах від 0,68 р. Ствига, с. Познань до 1,75 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.
- нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³) – в межах від 0,032 р. Горинь, с. Висоцьк та р. Уборть, с. Рудня Хочинська до зафіксовано **перевищення** 0,093 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) – в межах від 0,081 р. Прип'ять, с. Сенчиці до зафіксовано **перевищення**:
 - 2,200 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
 - 0,112 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
 - 0,108 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 0,106 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³) – зафіксовано **перевищення**
 - 0,154 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)
мінімальне значення – 28,90 мгО/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень
максимальне значення – 32,03 мгО/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення – 0,27 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький
максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:
 - 7,63 мгО₂/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне;
 - 3,12 мгО₂/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,26 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 1,10 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 2,94 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 3,14 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,024 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 0,040 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,098 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 0,220 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 248,0 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 344,0 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 1,012 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
 - 0,680 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;
 - 0,372 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
 - 0,200 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,091 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
 - 0,073 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин у суббасейні Прип'яті

відібрано 34 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород.

Крім того, в рамках дослідницького моніторингу відібрано 2 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Західного регіону.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 2,15-8,88 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³. Мінімальне значення фіксувалось у р. Случ, 406 км, с. Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

В рамках Програми БУВР Прип'яті в суббасейні середнього Дніпра здійснює моніторинг масивів поверхневих вод на 10 пунктах спостережень, із них 5-поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано 10 проб, 100% плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Органічне забруднення:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 26,21 мгО/дм³ (р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин);

максимальне значення – 48,01 мгО/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,48 мгО₂/дм³ (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова);

максимальне значення: зафіксовано **перевищення**:

- 3,61 мгО₂/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів);

- 3,20 мгО₂/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

Біогенне забруднення:

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,21 (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів) до 0,38 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 0,89 (р. Возня, с. Рудня Городищенська) до 1,62 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,008 (р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин) до 0,030 мг/дм³ (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова).

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,063 (р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин) до 0,119 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 259 (р. Возня, с. Рудня Городищенська) до 435 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

Небезпечні речовини:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:

- 0,528 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,408 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;

- 0,384 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;

- 0,365 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- 0,288 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:

- 0,252 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- 0,231 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,091 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;

- 0,077 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;

- 0,059 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню у межах норми – 7,92-9,44 мгО₂/дм³.

Пріоритетні речовини:

Суббасейн Прип'яті

За серпень від МОЗМ дніпровських водосховищ надійшли протоки вимірювань вмісту забруднюючих пріоритетних речовин по 21 пункту моніторингу, перевищень максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) не зафіксовано.

При цьому виявлено вміст показників в межах екологічних нормативів якості:

- пестициди – тербутрин, октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенол);
- поліароматичні вуглеводні – флуорантен;
- фармацевтичні препарати – тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець), трихлорметан (хлороформ);
- леткі органічні сполуки – дихлорметан (хлористий метилен), тетрахлоретилен, трихлоретилен;
- важкі метали – нікель, кобальт, хром загальний.

Суббасейн середнього Дніпра

По 2-х пунктах моніторингу, а саме:

- р. Тетерів, Відсічне вдсх., 259 км, питний в/з м. Житомир
 - р. Ірша, Іршанське вдсх., 93 км, питний в/з смт. Нова Борова
- перевищень максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) вмісту забруднюючих пріоритетних речовин не зафіксовано.

При цьому виявлено вміст показників в межах екологічних нормативів якості:

- поліароматичні вуглеводні – флуорантен;
- фармацевтичні препарати – трихлорметан (хлороформ);
- леткі органічні сполуки – дихлорметан (хлористий метилен);
- важкі метали – хром загальний.